

Politiskt
program
Politiittinen
ohjelma

Sverigefinska ungdomsförbundet
Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto

**SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO**

Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto
Sverigefinska ungdomsförbundet
Kontakt: +46 (0)72 858 0031,
info@rsn-sfu.se
www.rsn-sfu.se

Sverigefinska ungdomsförbundet - Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto är ett ungdomsförbund som samlar sverigefinska ungdomsföreningar. Förbundet arbetar för att sverigefinska barn och unga ska kunna behålla och utveckla sitt språk, sin kultur och sin identitet. Detta gör vi genom att stötta unga sverigefinnars organisering på sina egna villkor och genom att vara barn och ungas röst i den förda minoritetspolitiken. Det politiska programmet utgör grunden för ungdomsförbundets förda minoritetspolitik med syfte att stärka sverigefinska barn och ungas språkliga och kulturella rättigheter samt att främja det finska språkets ställning i Sverige.

Den första minoritetslagen infördes år 2000 och i samband med detta fick sverigefinnar, urfolket samer, tornedalingar, romer och judar status som nationella minoriteter. Samtidigt fick finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch status som nationella minoritetsspråk. Detta innebär att staten åtagit sig ett särskilt ansvar att skydda och stärka dessa minoriteters kultur och språk. Finska, samiska och meänkieli klassas som territoriellt talade språk vilket innebär att dessa språk har rätt till ett mer långtgående skydd - så kallat förstärkt skydd - utöver det grundskydd som gäller alla fem nationella minoriteter i hela Sverige. Det förstärkta skyddet gäller enbart i de kommuner som är anslutna till förvaltningsområdet för respektive språk. Skyddet garanterar bland annat rätten till förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska, samiska respektive meänkieli i dessa kommuner. Dessutom har det offentliga enligt minoritetslagen en skyldighet att samråda med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. Detta, samt det offentliga skyldighet att informera minoriteterna om deras rättigheter, gäller i hela landet oavsett kommun.

Sverigefinska ungdomsförbundets politiska program utgår ifrån de rättigheter som minoritetslagen garanterar den sverigefinska minoriteten. Vår politik handlar om att utöka det offentliga skyldigheter gentemot den sverigefinska minoriteten och om att slå vakt om att våra lagstadgade rättigheter genomförs i praktiken.

1. Modersmålsundervisning

I dag får sverigefinska barn och unga inte tillräckligt mycket undervisning för att kunna utveckla sina kunskaper i sitt nationella minoritetsspråk. Då språket är en av de viktigaste faktorerna som förenar vår folkgrupp innebär bristande kunskaper i finska en risk för att den sverigefinska identiteten går förlorad. Europarådet, vars konventioner om skydd för nationella minoriteter Sverige har ratificerat, har dessutom återkommande kritiserat Sverige för att skillnaderna mellan landets kommuner är stora.

Europarådets rekommendation är att undervisningen i nationella minoritetsspråk helst ska omfatta 4-5 undervisningstimmar i veckan, men minst 3 undervisningstimmar för att ha effekt. Detta för att det krävs mycket övning för att lära sig ett språk och bli flytande i det - inte minst då språket konkurrerar med ett omkringliggande majoritetsspråk. I den statliga utredningen Nationella minoritetsspråk i skolan föreslås att undervisningen i de nationella minoritetsspråken ska öka till just tre timmar i veckan. Detta är något som ungdomsförbundet länge krävt och därmed ställer sig bakom. Dessutom föreslår utredningen en egen kurs, kallad nationellt minoritetsspråk, införs. Syftet med detta är att ytterligare betona de nationella minoritetsspråkens särskilda status och att föra in undervisningen i de nationella minoritetsspråken i timplanen. Även detta är något som ungdomsförbundet länge arbetat för.

Förslagspunkter:

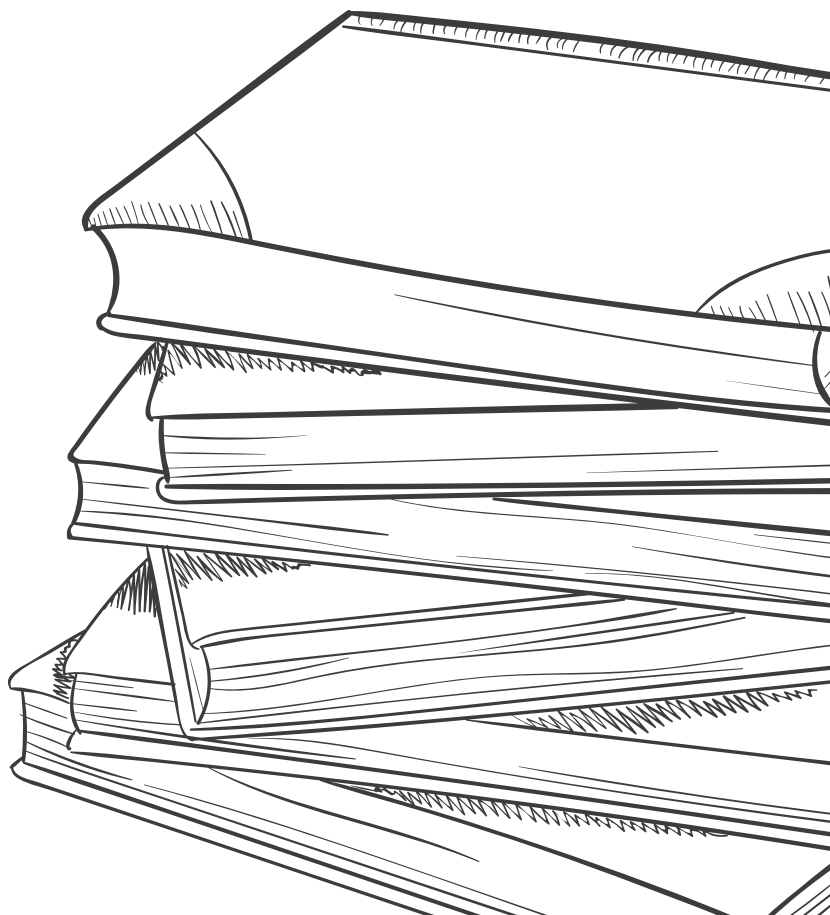
- att en minimitid om minst 3 undervisningstimmar i veckan fastställs för undervisningen i de nationella minoritetsspråken
- att de nationella minoritetsspråken i undervisningssammanhang konsekvent benämns som nationella minoritetsspråk, istället för modersmål eller andra begrepp, för att stärka betoningen på de särskilda rättigheter som gäller för de nationella minoritetsspråken

Sverigefinska ungdomsförbundet tror att det är flera olika delar som skapar vår identitet - ingen ska behöva välja mellan dessa delar. Inom vår folkgrupp finns många individer som tillhör flera folkgrupper. En del tillhör både den sverigefinska och den tornedalska eller romska folkgruppen och en del är tvåspråkiga från Finland och identifierar sig därför både som sverigefinnar och finlandssvenskar. Vidare har många sverigefinnar rötter i ytterligare en kultur utöver de tidigare nämnda. Därför är det naturligt för oss att kalla oss sverigefinnar istället för att använda begrepp som hel- eller halvfinne. Vi har alla olika bakgrund, men delar kopplingen till det finska språket.

Många sverigefinska barn och unga har en koppling till ytterligare språk, utöver svenska och finska. Nuvarande lagstiftning möjliggör inte för elever att få undervisning i mer än ett språk. Att en elev tvingas välja mellan två språk leder oftast till att ett av språken prioriteras bort, eller att elever tvingas varva undervisning i språken vartannat läsår. Vi menar därför att elever måste ha rätt att få undervisning i till exempel två nationella minoritetsspråk eller i ett nationellt minoritetsspråk och ytterligare ett annat språk. För att stärka de nationella minoritetsspråkens ställning i Sverige är det inte acceptabelt att eleverna tvingas välja mellan vilket språk de vill utveckla. Vi vill därför att det sker en strukturell förändring rörande undervisningen i alla de nationella minoritetsspråken.

Förslagspunkter:

- att elever med koppling till fler än ett nationellt minoritetsspråk ska ha rätt till undervisning i båda språken oavsett tidigare språkkunskaper
- att elever ska ha rätt till undervisning i ett ytterligare språk som de har med sig hemifrån, utöver det nationella minoritetsspråket

Majoriteten av de sverigefinska barnen går inte på en sverigefinsk grundskola utan är beroende av att deras svenskspråkiga grundskolor erbjuder undervisning i finska. Så är dock ofta inte fallet, då mer än en tredjedel av Sveriges kommuner inte erbjuder någon undervisning i finska. I vissa kommuner finns inga elever som önskar undervisning, men många kommuner anger lärarbrist som orsak. Bland de kommuner där undervisningen ställts in på grund av svårigheter att hitta lärare finns flera stora sverigefinska kommuner. Detta är ett problem som lär bli alltmer förekommande, då närmare 40%, av Lärarförbundets 2212 registrerade modersmållärare kommer gå i pension inom de närmaste åren. Samtidigt är intresset för yrket svalt. Vi ser det därför som nödvändigt att fler insatser görs för att höja statusen på yrket såväl som för att öka tillgången till utbildning. Det är därför önskvärt att fler universitet och högskolor inrättar lärarutbildningar i det nationella minoritetsspråket finska. Dessutom bör en sådan utbildning finnas tillgänglig även som distansundervisning, för att möjliggöra att personer på fler orter ges tillgång till utbildningen. Vi föreslår även att en bonus utfärdas till de studenter som studerar till ämneslärare och som kombinerar sitt huvudämne med studier i ett nationellt minoritetsspråk. Bonusen kan antingen vara i form av en delvis avskriven studieskuld eller genom ett statligt språktillägg där lärare som undervisar i ett nationellt minoritetsspråk får påslag på lönen med x antal kronor.

Med tanke på att läget är kritiskt och fler modersmållärare behövs akut anser vi att det är nödvändigt att vidta åtgärder för att öka statusen för yrket som modersmållärare och att locka fler till att studera ämnet. I brist på lärare i nationella minoritetsspråk anser Sverigefinska ungdomsförbundet att fjärrundervisning ska kunna användas för att garantera att alla elever som vill ha undervisning också får det. Detta kan i övrigt ses som ett komplement men ska inte vara den huvudsakliga undervisningsmetoden annat än i nödfall.

Förslagspunkter:

- att lärarutbildningen i det nationella minoritetsspråket finska arrangeras på fler orter och som distansundervisning
- att lärarstudenter som kombinerar studier i sitt huvudämne med studier i ett nationellt minoritetsspråk premieras genom till exempel en delvis avskriven studieskuld
- att fjärrundervisning generellt enbart ska ses som ett komplement till den huvudsakliga undervisningen

2. Sverigefinsk förskoleverksamhet

De kommuner som ingår i förvaltningsområdena för finska, samiska respektive meänkieli har en skyldighet att erbjuda förskoleundervisning helt eller till väsentlig del på det berörda minoritetsspråket. Syftet med detta är att verksamheten i huvudsak ska ske på minoritetsspråket, med mindre inslag av svenska. Många kommuner har tvärtom detta enbart haft mindre inslag av minoritetsspråket i förskolan. Detta har lett till stora skillnader mellan olika kommuner, där en del förvaltningskommuner helt erbjuder förskoleverksamhet på finska, medan andra förvaltningskommuner enbart erbjuder språkstöd någon timme i veckan på en i övrigt svenskspråkig förskola. Vissa kommuner har även enbart haft böcker på finska och digitala hjälpmedel istället för personal som är kunnig i språket. I och med den nya minoritetslagen, som trädde i kraft 1 januari 2019, ändrades formuleringen från "helt eller delvis" till "helt eller till väsentlig del". Vi välkomnar detta men anser att mer måste till för att uppnå ordentlig förändring i hur kommunerna väljer att implementera lagen. Kunskapen om de nationella minoriteterna måste bli bättre i kommunerna.

Trots att förvaltningskommunerna är skyldiga att erbjuda förskola på finska vittnar många föräldrar om att de aldrig blivit informerade om detta eller fått frågan om de är intresserade av finskspråkig förskoleverksamhet. Denna skyldighet måste tas på större allvar av kommunerna och följas upp av Skolverket. Dessutom anser vi att bestämmelsen bör utökas till att gälla samtliga svenska kommuner och inte bara de som tillhör förvaltningsområdena. Att verksamheten i huvudsak är finskspråkig är viktig för att finskan ska bli ett levande språk hos barnen. Om svenskan är dominerande på förskolorna är risken stor att även de sverigefinska barnen enbart kommer prata svenska sinsemellan.

Erfarenhet från andra länder visar att metoden med språkbud - där exempelvis finska är det enda språk som används i förskolan oavsett barnets förkunskaper - är mycket effektiv för språkrevitalisering. Sverigefinska ungdomsförbundet förespråkar att denna metod används i högre utsträckning än idag.

Förslagspunkter:

- att kommunernas skyldighet att erbjuda förskoleverksamhet på finska, samiska och meänkieli följs upp bättre
- att skyldigheten att erbjuda förskoleverksamhet på finska, samiska och meänkieli ska gälla samtliga barn i Sverige, oavsett om de bor i en förvaltningskommun eller inte att metoden språkbud används i högre utsträckning än idag

3. Sverigefinsk grundskoleundervisning

Finskans ställning i Sverige måste stärkas och för att göra det måste finskans ställning i klassrummen höjas. Vi förordar därför att grundskoleundervisning i huvudsak ska kunna ges på finska - med inslag av svenska. En förskola eller grundskola med stora inslag av svenska leder nämligen inte till att elevernas kunskaper i finska stärks i tillräckligt hög grad. De sverigefinska eleverna får helt enkelt inte tillräckligt mycket tid att tala finska för att kunna utveckla språket i den mån som vore önskvärt. Detta leder bland annat till att elever på sverigefinska skolor pratar svenska sinsemellan och att deras finska språknivå är låg - detta alltså på skolor som kan antas ligga i framkant vad gäller revitaliseringen av finskan i Sverige. I Sverige är svenska inte bara majoritetsspråk utan även väl etablerat inom sverigefinska familjer. En elev som tränar i ett idrottslag där man talar svenska, hör sina föräldrar tala svenska sinsemellan och umgås med vänner på svenska kommer att tala svenska väl även om skolundervisningen i huvudsak ges på finska.

Förslagspunkter:

- att 50%-regeln avskaffas för skolor och klasser med inriktning på ett nationellt minoritetsspråk
- att enspråkiga lösningar för den sverigefinska grundskolan möjliggörs

Enligt forskning gjord på samiskspråkiga skolor i Finland och Norge så talar barn som går i enspråkigt samiska skolor oftare mer flytande samiska än de elever som går i tvåspråkiga skolor. I tvåspråkiga skolor påverkas nämligen minoritetsspråket negativt då det trängs ut av majoritetsspråket. Ett annat exempel är finlandssvenska elever i Helsingfors som genomför sin skolgång på svenska men ändå är helt flytande i finska i vuxen ålder. Helsingfors är en tvåspråkig kommun där 94% av kommunens invånare talar finska som samhällsbärande språk. Att införa möjligheten för sverigefinska elever att gå i en finskspråkig grundskoleklass är därför inget hot mot svenskan, utan bör enbart ses som ett sätt att stärka och revitalisera finskan.

Idag finns det dock ett strukturellt hinder för de sverigefinska skolor som vill verka helt på finska. I skolförordningen står det att undervisningen som ges på ett annat språk än svenska högst får uppgå till hälften av den totala undervisningen. Vi förordar istället att de sverigefinska skolorna själva ska få avgöra hur stor del av undervisningen som ska ges på respektive språk. Att inte göra detta innebär ett begränsande av möjligheten att revitalisera finskan hos sverigefinska unga.

I minoritetslagen garanteras rätten till förskoleverksamhet på finska för de som bor i någon av kommunerna som är anslutna till det finska förvaltningsområdet. Även om förskolan lägger en ovärderlig grund för språkinläringen är det nödvändigt att språket fortsätter underhållas och utvecklas i grundskoleundervisningen.

Ungdomsförbundet menar därför att även grundskolan bör inkluderas i denna rättighet. Sverigefinska ungdomsförbundet anser att sverigefinska friskolor är ett bra komplement för att komma till bukt med den bristande grundskoleundervisningen i finska. Däremot anser vi inte att ansvaret ska ligga hos föräldrakooperativ och privata alternativ. Detta för att det inte är hållbart att den finskspråkiga grundskoleundervisningen helt är beroende av privata aktörer. Det ska vara kommunernas ansvar att möjliggöra grundskolestudier på finska. Om en sverigefinsk friskola i en kommun läggs ner måste kommunen ta ansvar för att garantera att eleverna fortsatt får gå i en finskspråkig skola eller klass. Ett sätt att lösa tillgången på fler kommunala sverigefinska skolor vore att använda sig av så kallade samkommuner. Det innebär att grannkommuner går ihop och delar på ansvaret och kostnaden för att driva skolan. Detta koncept används redan i dag flitigt i Finland för att uppnå svenskspråkig service på fler platser.

Förslagspunkter:

- att rätten till finskspråkig grundskoleundervisning ska ingå i minoritetslagen på samma vis som idag gäller för förskoleverksamheten i förvaltningskommunerna
- att ansvaret att trygga den finskspråkiga grundskoleutbildningen ska ligga på kommunerna, även om finskspråkiga friskolor är ett bra komplement

4. Riksgymnasium för finska och meänkieli

I dag finns ingen möjlighet för elever att genomföra sina gymnasiestudier på finska i Sverige. Vi förordar därför att riksgymnasium med nationell minoritetsprofil ska vara tillåtna och att ett riksgymnasium för finska och meänkieli inrättas. I dagsläget får enbart yrkesförberedande program vara riksrekryterande, men vi anser att högskoleförberedande program med inriktning mot de nationella minoriteterna ska undantas från denna regel då elevunderlaget ofta är för litet lokalt för att sådana gymnasium annars ska ha möjlighet att etableras. Detta är i linje med det förslag som ges i utredningen Nationella minoritetsspråk i skolan. Att gymnasium har riksintag innebär att staten bekostar elevernas inackorderingsavgifter. Som exempel finns det redan idag ett rikstäckande gymnasium för döva och hörselskadade i Örebro, samt ett samegymnasium i Jokkmokk. Vi tror att detta skulle vara en positiv statushöjare för finska och meänkieli som språk och ett utmärkt sätt att stärka unga sverigefinnars och tornedalingars identitet.

5. Övrig undervisning

Tidigare har Sverigefinska skolan i Stockholm gjort ett försök att möjliggöra för elever att läsa gymnasiekurser på skolan, men försöket misslyckades då elevunderlaget var för litet. Detta beror på att utbildningen inte marknadsfördes tillräckligt, att intaget inte var rikstäckande samt att programutbudet var för litet. Genom att använda sig av riksintag tror vi att antalet sverigefinska och tornedalska elever som söker sig till gymnasiet vore tillräckligt stort för att garantera en hållbar verksamhet.

Förslagspunkter:

- att högskoleförberedande gymnasieprogram med inriktning mot de nationella minoriteterna ges möjlighet att bli riksrekryterande
- att det inrättas ett riksgymnasium för finska och meänkieli

Många sverigefinnar har länge skämts över sin bakgrund. Detta på grund av förtryck och hårda attityder från staten och enskilda individer inom majoritetssamhället, vilket ofta lett till att sverigefinnar valt att inte föra vidare sitt språk. Erkännandet av finska som ett nationellt minoritetsspråk har inneburit att språkets och gruppens status höjts. Många familjer önskar nu återta språket genom att låta barnen få undervisning i finska som nybörjarspråk i skolan, vilket alla nationella minoriteter har rätt till sedan 2015.

Inom flera sverigefinska familjer har kunskapen att tala finska dock uteblivit i en eller flera generationer. Även om det kan finnas äldre släktingar i familjen som talar finska menar vi att språkrevitaliseringen riskerar att falla om språket inte blir ett levande språk i hemmet. För att kunna återta språket även i vuxen ålder - och hjälpa sina barn att göra detsamma - föreslår vi att en utbildning i finska för föräldrar, motsvarande 250 studietimmar, inrättas. En sådan utbildning kan med fördel tas fram av det språkcentrum för finska och meänkieli som vi förordar i punkt 10, medan ansvaret för att erbjuda utbildningen bör åligga kommunerna.

Denna metod används redan för föräldrar till teckenspråkiga barn, som har rätt till teckenspråksutbildning för föräldrar (TUFF) à 250 timmar, motsvarande en studiedag i veckan under åtta månader. Syftet med utbildningen är att ge föräldrar sådana färdigheter att de kan använda teckenspråk i kontakten med sitt barn och därmed främja barnets språkliga utveckling. Andra som likställs med föräldrar ska självklart även kunna antas till utbildningen, exempelvis den som är gift eller sambo med en förälder till barnet. Vi föreslår också att barnavårdscentraler alltid ska vara skyldiga att fråga nyblivna föräldrar om de vill tala något annat språk än svenska med sina barn. Utifrån denna information ska barnavårdscentralen kunna ge information om och stöd gällande flerspråkighet. Ett exempel på stöd vore att koordinera stödgrupper för föräldrar som vill revitalisera sitt nationella minoritetsspråk. Vi tror att ett starkare stöd till nyblivna föräldrar är nödvändigt för att vända språkbytesprocessen. Detta förutsätter självklart även att rätt kunskaper finns inom BVC gällande de nationella minoritetsspråkens situation och de nationella minoriteternas rättigheter enligt minoritetslagen.

Förslagspunkter:

- att en utbildning i finska för föräldrar motsvarande 250 studietimmar tas fram och erbjuds till samtliga föräldrar som är intresserade
- att barnavårdscentraler informerar och ger stöd till nyblivna föräldrar som vill tala ett nationellt minoritetsspråk med sitt barn

6. *Psykisk ohälsa*

Folkhälsomyndighetens rapport Hur mår Sveriges nationella minoriteter? visar att färre finlandfödda kvinnor och män angav att de hade en bra hälsa jämfört både med hela befolkningen men också i relation till relevant referensgrupp (boende, ej finlandfödda, i finska förvaltningskommuner). För att bemöta detta måste kunskapen om de nationella minoriteterna inom vården bli bättre. Vi vill stärka möjligheten för sverigefinska barn och unga att i kontakt med till exempel psykolog och psykoterapeut kunna ges behandling på finska. När detta inte är möjligt bör psykologen eller terapeuten åtminstone ha kunskap om den sverigefinska minoriteten. Vi vill också att det tydligare ska framgå vilka mottagningar som har finskspråkig personal så att personer själva kan söka sig till dessa och så att andra yrkesutövare kan hänvisa till dessa.

Förslagspunkter:

- att barn och ungdomar som söker hjälp för psykisk ohälsa ska ha möjlighet att få behandling på finska eller av någon med kunskap om den sverigefinska minoriteten
- att det tydligare ska framgå vilka mottagningar inom ett landsting eller region som har finskspråkig personal

7. *Författning och konstitution*

I dag följer inte förvaltningskommunerna minoritetslagen på ett tillfredsställande sätt, till exempel erbjuder en fjärdedel av förvaltningskommunerna inte förskoleverksamhet på finska trots att de är skyldiga att göra detta. Vi anser därför att det är nödvändigt att inrätta en tillsynsmyndighet med uppdrag att följa upp och granska kommunernas efterlevnad av minoritetslagen. Denna myndighet bör även kunna sanktionera kommunerna de kommuner som inte följer lagen i tillräcklig hög utsträckning.

Utöver detta föreslår vi att kommuner ska kunna vara två- eller flerspråkiga. Detta innebär att en lag som möjliggör detta måste inrättas, vilken kommuner sedan ska kunna välja att omfattas av genom beslut i kommunfullmäktige. Denna förändring ska gälla för finska, samiska och meänkieli och finns redan i Norge, där flera kommuner i landet är officiellt flerspråkiga. Denna förändrade status skulle innebära ett viktigt erkännande av de grupper som finns representerade i kommunen och som i vissa fall utgör en mycket stor del av det totala antalet invånare.

Förslagspunkter:

- att en tillsynsmyndighet med möjlighet att sanktionera de kommuner som bryter mot minoritetslagen inrättas
- att Sveriges kommuner har möjlighet att vara juridiskt flerspråkiga gällande finska, samiska och meänkieli

8. *Demokrati*

Enligt Barnkonventionen har varje barn rätt att behålla sin identitet (artikel 8) och skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära sig om mänskliga rättigheter (artikel 29) dessutom har ett barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion (artikel 30). En av de största utmaningarna för den sverigefinska gruppen är att många unga sverigefinnar inte känner till att de tillhör en nationell minoritet med särskilda rättigheter. Detta innebär även att de inte har möjlighet att utkräva de rättigheter minoritetslagen garanterar dem. Vi anser därför att det är av yttersta vikt att skolan följer läroplanen för grundskolan och gymnasiet och lär ut om de nationella minoriteterna och deras rättigheter.

Förslagspunkter:

- att det offentliga ska intensifiera sitt arbete ur ett barnrättsperspektiv och ur ett minoritetspolitiskt perspektiv

Sverigefinska ungdomsförbundet anser att kravet på samråd är en av de viktigaste komponenterna i minoritetslagen. Detta innebär att det offentliga är skyldig att samråda med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. Tyvärr råder stora skillnader mellan hur dessa samråd anordnas i olika kommuner. I vissa kommuner är enbart representanter för sverigefinska föreningar inbjudna, medan andra håller samråd som är öppna för samtliga medborgare. I en del kommuner hålls samråden allt för sällan eller på tider som gör det svårt för arbetande personer att delta. Detta är ett demokratiskt problem. Det finns också många exempel på situationer där kommuner eller myndigheter tagit beslut i frågor som berör den nationella minoriteten utan att samråda med dem först. Av denna anledning anser ungdomsförbundet att riktlinjerna kring hur samråden ska fungera måste förtydligas, denna uppgift kan med fördelas åläggas den tillsynsmyndighet som ungdomsförbundet förordar i punkt 7.

Att delta i en sverigefinsk förening bör inte vara ett krav för att få delta i samråd, däremot kan kontakt med de sverigefinska föreningarna ses som ett bra redskap för att nå fler sverigefinnar. Att information om samråd inte når ut till den sverigefinska befolkningen i kommuner är ytterligare ett demokratiskt problem som kan lösas genom annonsering i lokaltidningar och på kommunens hemsida, men även i skolan för att nå en yngre målgrupp.

Vidare anser vi att även kommunpolitiker, och inte enbart tjänstepersoner, ska delta på samråden för att höja statusen på samråden och möjligheten att kunna påverka. Dessutom måste kommunerna arbeta mycket mer för att unga ska finnas representerade på samråden. Detta för att se till att även ungas röster blir hörda och att deras perspektiv lyfts. Vidare vill vi betona att samrådsförfarandet är ett mycket viktigt redskap för att stärka den nationella minoriteten på lokal nivå och därför bör ges ett större fokus.

Som nämnts ovan är ett stort problem att kommuner, landsting och myndigheter tar beslut i frågor som berör de nationella minoriteterna utan att samråda med dem. Vi kräver därför att det offentliga alltid ska ta hänsyn till de nationella minoriteterna och att minoritetsperspektivet ska integreras i allt beslutsfattande.

Förslagspunkter:

- att tydligare riktlinjer tas fram för hur samråd med de nationella minoriteterna ska gå till
- att samråden öppnas upp för en bredare målgrupp och inte enbart är tillgängligt för föreningsrepresentanter
- att större krafttag tas för att inkludera unga och deras perspektiv på samråden
- att det offentliga integrerar minoritetsperspektivet i allt beslutsfattande

9. Synliggörande och information om historiska överträdelser

I Sverige rådde länge en assimileringspolitik, med grund i den nationalistiska tanken om ”ett folk, ett land”. Skolan har varit en av de mest effektiva formerna för den svenska nationalstaten att assimilera de övriga inhemska språkgrupperna. Den obligatoriska skolformen som infördes 1842 var ett viktigt steg framåt för Sverige som land, men samtidigt ett hårt slag mot det flerspråkiga Sverige. Från och med införandet av folkskolan och långt in på 1900-talet förbjöds samiska, sverigefinska och tornedalska barn att tala sina språk. De gavs svenska namn vid sidan av sina ursprungliga namn och tvångsomhändertogs i vissa fall från sina föräldrar för att bryta länken till språket och kulturen.

Sverigefinska ungdomsförbundet vill att den svenska statens historiska överträdelser ska synliggöras på ett brett sätt. Vi vill därför att en sanningskommission inrättas och att en vitbok över detta tas fram. Vi vill även att Forum för levande historia ska lyfta fram sverigefinnarnas historia i Sverige och slutligen att undervisningen i historia för grundskolan och gymnasiet ytterligare ska lyfta fram fram Sveriges och Finlands gemensamma historia samt de nationella minoriteternas historia.

Förslagspunkter:

- att Forum för levande historia lyfter fram sverigefinnarnas historia i Sverige
- att undervisningen i historia på grundskolan och gymnasiet ytterligare lyfter Sveriges och Finlands gemensamma historia och de nationella minoriteternas historia
- att en sanningskommission och vitbok tas fram om statens historiska behandling av sverigefinnarna

10. Språkcentrum för finska och meänkieli

Erfarenheterna visar att Samiskt språkcentrum varit framgångsrikt för att främja de samiska språken och kulturen. Sedan 2010 har Samiskt språkcentrum tagit viktiga steg för att skapa ett systematiskt revitaliseringsarbete genom utvecklandet av metoder och verktyg som utgår från de samiska språkens behov och från vad som bedöms lämpligt utifrån svenska förhållanden. Språkcentret har också arbetat med att ge en nulägesbeskrivning av situationen för samiska och gjort riktade insatser för att öka samers intresse och engagemang i revitaliseringen av språken. Man har även arbetat mot vad som kallas språkspärr, vilket innebär att man av olika anledningar inte vågar använda sitt modersmål i vissa miljöer, oftast offentliga.

Projektet använde sig av kognitiv beteendeteori för att arbeta bort denna språkspärr. Vi ser att bland annat språkspärr är något som även många sverigefinnar lider av. Det finns ett stort behov av ett språkcentrum med motsvarande uppdrag för finska och meänkieli. Vi föreslår därför, med stöd i SOU 2017:60, att ett språkcentrum för finska och meänkieli inrättas. Många av våra förslag, till exempel det om språkrevitalisering för föräldrar, skulle med fördel kunna genomföras av ett språkcentrum för finska och meänkieli.

Förslagspunkter:

- att ett språkcentrum för finska och meänkieli inrättas

**SVERIGEFINSKA
UNGDOMSFÖRBUNDET
RUOTSINSUOMALAISTEN
NUORTEN LIITTO**

Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto

Sverigefinska ungdomsförbundet

Kontakt: +46 (0)72 858 0031,

info@rsn-sfu.se

www.rsn-sfu.se